

Datum van inontvangstneming : 04/06/2015

Zaak C-175/15

Samenvatting van het verzoek om een prejudiciële beslissing overeenkomstig artikel 98, lid 1, van het Reglement voor de procesvoering van het Hof van Justitie

Datum van indiening:

20 april 2015

Verwijzende rechter:

Înalta Curte de Casație și Justiție (Roemenië)

Datum van de verwijzingsbeslissing:

5 december 2014

Verzoekende partij:

Taser International Inc.

Verwerende partijen:

SC Gate 4 Business SRL

Cristian Mircea Anastasiu

Voorwerp van de procedure in het hoofdgeding

Hogere voorziening door verweerders, SC Gate 4 Business SRL en Cristian Mircea Anastasiu, ingesteld tegen het arrest van de Curtea de Apel București (hof van beroep te Boekarest) betreffende de verplichting voor verweerders om het in Roemenië ingeschreven merk TASER INTERNATIONAL over te dragen aan rekwirante en alle formaliteiten te verrichten en alle documenten te ondertekenen die nodig zijn om de overdracht van dat merk te laten registreren overeenkomstig de tussen partijen gesloten niet-exclusiegedistributieovereenkomsten.

Voorwerp en rechtsgrondslag van de prejudiciële verwijzing

Verzoek, krachtens artikel 267 VWEU, om een prejudiciële beslissing over de uitlegging van artikel 22, punt 4, artikel 23, lid 5, en artikel 24 van verordening (EG) nr. 44/2001 van de Raad van 22 december 2000 betreffende de rechterlijke

bevoegdheid, de erkenning en de tenuitvoerlegging van beslissingen in burgerlijke en handelszaken.

Prejudiciële vragen

Dient artikel 24 van verordening (EG) nr. 44/2001 van de Raad van 22 december 2000 betreffende de rechterlijke bevoegdheid, de erkenning en de tenuitvoerlegging van beslissingen in burgerlijke en handelszaken aldus te worden uitgelegd dat de uitdrukking „gevallen waarin zijn bevoegdheid voortvloeit uit andere bepalingen van deze verordening” ook ziet op de situatie waarin de partijen bij een overeenkomst tot overdracht van de rechten op een in een lidstaat van de Europese Unie ingeschreven merk op ondubbelzinnige en onbetwiste wijze de bevoegdheid om kennis te nemen van elk geschil betreffende de nakoming van de contractuele verplichtingen hebben toegewezen aan de gerechten van een staat die geen lid van de Europese Unie is en waarin de verzoeker zijn woonplaats (zetel) heeft, doch de verzoeker zich heeft gewend tot een gerecht van een lidstaat van de Europese Unie op het grondgebied waarvan de verweerder zijn woonplaats (zetel) heeft?

Ingeval deze vraag bevestigend wordt beantwoord:

Dient artikel 23, lid 5, van die verordening dan aldus te worden uitgelegd dat het niet ziet op een forumkeuzebeding ten gunste van een staat die geen lid van de Europese Unie is, zodat het op grond van artikel 2 van de verordening aangezocht gerecht zijn bevoegdheid zal bepalen volgens zijn nationale regels van internationaal privaatrecht?

Kan worden aangenomen dat een geschil betreffende de nakoming, langs gerechtelijke weg, van de in een overeenkomst tussen de partijen bij dat geschil aangegane verplichting om de rechten op een in een lidstaat van de Europese Unie ingeschreven merk over te dragen, betrekking heeft op een recht „dat aanleiding [geeft] tot deponering of registratie” in de zin van artikel 22, punt 4, van de verordening, gelet op het feit dat volgens het recht van de staat waar het merk is ingeschreven, de overdracht van de rechten op een merk is onderworpen aan registratie in het Merkenregister en aan bekendmaking in het Publicatieblad betreffende industriële eigendom?

Ingeval deze vraag ontkennend wordt beantwoord, staat artikel 24 van de verordening dan eraan in de weg dat een op grond van artikel 2 van de verordening aangezocht gerecht in een situatie als beschreven in de hierboven geformuleerde prejudiciële vraag, vaststelt dat het niet bevoegd is om kennis te nemen van de zaak, ook al is de verweerder voor dat gerecht verschenen zonder de bevoegdheid ervan te betwisten, zelfs wanneer dat gerecht uitspraak doet in laatste aanleg?

Aangevoerde bepalingen van Unierecht

Artikel 22, punt 4, artikel 23, lid 5, en artikel 24 van verordening (EG) nr. 44/2001 van de Raad van 22 december 2000 betreffende de rechterlijke bevoegdheid, de erkenning en de tenuitvoerlegging van beslissingen in burgerlijke en handelszaken, alsmede de overwegingen 11 en 14 van die verordening.

Verdrag van Brussel van 27 september 1968 betreffende de rechterlijke bevoegdheid en de tenuitvoerlegging van beslissingen in burgerlijke en handelszaken.

Verdrag van 's-Gravenhage van 30 juni 2005 inzake bedingen van forumkeuze.

Voorstel voor een besluit van de Raad betreffende de goedkeuring namens de Europese Unie van het Haags Verdrag van 30 juni 2005 inzake bedingen van forumkeuze – COM/2014/046 final

Verordening (EU) nr. 1215/2012 betreft de rechterlijke bevoegdheid, de erkenning en de tenuitvoerlegging van beslissingen in burgerlijke en handelszaken.

Arresten van het Hof van 1 maart 2005, *Owusu*, C-281/02, punt 27; 9 november 2000, *Coreck*, C-387/98, punt 19; 12 juli 2012, *Solvay*, C-616/10, punt 36, en 13 juli 2006, *GAT*, C-4/03, punt 27.

Aangevoerde bepalingen van nationaal recht

Wet nr. 84/1998 betreffende merken en geografische aanduidingen (legea nr. 84/1998 privind mărcile și indicațiile geografice)

Artikel 41

1. De rechten op het merk kunnen worden overgedragen los van de overdracht van het bedrijf waarvan zij deel uitmaken. De overdracht moet op straffe van nietigheid schriftelijk gebeuren in een stuk dat door alle partijen is ondertekend.

Artikel 42

1. Het verzoek tot registratie van de overdracht moet vergezeld gaan van de akte waaruit blijkt dat het merk op een andere houder overgegaan.

2. Het OSIM [Oficiul de Stat pentru Invenții și Mărci; Bureau voor octrooien en merken; hierna: „OSIM”] weigert registratie van de overdracht wanneer deze overduidelijk tot gevolg zal hebben dat het publiek wordt misleid over de aard, de hoedanigheid of de geografische herkomst van de producten of diensten waarvoor het merk is ingeschreven, behalve indien de overnemer ermee instemt de

overdracht van het merk te beperken tot producten of diensten waarvoor het merk niet misleidend is.

3. Op verzoek van de belanghebbende en na betaling van de bij de wet bepaalde leges registreert het OSIM de overdracht in het Merkenregister en maakt het deze bekend in het Buletin Oficial de Proprietate Industrială [Publicatieblad betreffende industriële eigendom]. Vanaf de datum van de bekendmaking ervan kan de overdracht worden tegengeworpen aan derden.

Wet nr. 105/1992 houdende regeling van de rechtsbetrekkingen van internationaal privaatrecht (Legea nr. 105/1992 cu privire la reglementarea raporturilor de drept internațional priva)

Artikel 154

Wanneer de partijen door middel van een speciaal contractueel beding een bepaald gerecht hebben aangewezen om kennis te nemen van het tussen hen bestaande geschil of van toekomstige geschillen die uit de tussen hen gesloten overeenkomst voortvloeien, zal dat gerecht bevoegd zijn, tenzij

1. het gaat om een buitenlands gerecht, maar het geschil binnen de uitsluitende bevoegdheid van een Roemeens gerecht valt;
2. het gaat om een Roemeens gerecht, maar een van de partijen aantoont dat een buitenlands gerecht bij uitsluiting bevoegd is.

Artikel 157

Het aangezochte gerecht gaat ambtshalve na of het bevoegd is om uitspraak te doen over het geschil betreffende rechtsbetrekkingen van internationaal privaatrecht, en wanneer het vaststelt dat het zelf en alle andere Roemeense gerechten onbevoegd zijn, wijst het de vordering af op grond dat de Roemeense gerechten niet bevoegd zijn.

Korte uiteenzetting van de feiten en van de procedure

- 1 Rekwirante, Taser International Inc., is een vennootschap naar Amerikaans recht met zetel in de Verenigde Staten. Verweerster SC Gate 4 Business SRL is een vennootschap naar Roemeens recht met zetel in Roemenië, terwijl verweerder Anastasiu Cristian Mircea een Roemeens staatsburger is die in Roemenië woont.
- 2 Verweerster is houdster van het in Roemenië ingeschreven merk TASER INTERNATIONAL. Verweerder is bestuurder van die vennootschap.
- 3 Op 4 april en 12 september 2008 hebben rekwirante en verweerders twee overeenkomsten betreffende de niet-exclusieve distributie in Roemenië van de producten van Taser International Inc. gesloten. Bij die overeenkomsten zijn

verweerders de verbintenis aangegaan om alle merken die zij in Roemenië hadden laten inschrijven of waarvan zij de inschrijving in Roemenië hadden gevraagd en die bestonden in de merken en de handelsnaam van de vennootschap Taser International, aan rekwirante over te dragen en alle daartoe noodzakelijke formaliteiten te vervullen.

- 4 Bij vonnis van 31 mei 2011 heeft het Tribunal București – Secția a IV-a civilă (rechtbank te Boekarest, vierde kamer voor civiele zaken) het op 28 oktober 2009 door rekwirante Taser International Inc. tegen verweerders SC Gate 4 Business SRL en Cristian Mircea Anastasiu ingestelde beroep ten dele toegewezen en verweerders gelast hun contractuele verplichtingen na te komen zoals door rekwirante werd gevorderd.
- 5 Verweerders waren verschenen en hadden niet betwist dat zij bij overeenkomst de verbintenis waren aangegaan om het merk over te dragen, maar hadden geweigerd die verbintenis uit te voeren op grond dat rekwirante haar verbintenis tot betaling van de prijs voor de overdracht niet was nagekomen.
- 6 Verweerders hebben hoger beroep ingesteld tegen het vonnis van de rechtbank van 31 mei 2013. Bij arrest van 11 april 2013 heeft de Curtea de Apel București – Secția a IX-a civilă și pentru cauze privind proprietatea intelectuală conflicte de muncă și asigurări sociale (hof van beroep te Boekarest – Negende kamer voor civiele zaken, zaken betreffende intellectuele eigendom, arbeidszaken en socialezekerheidszaken) het oordeel van de rechter in eerste aanleg bevestigd en het hoger beroep ongegrond verklaard.
- 7 Tegen het arrest van de Curtea de Apel București van 11 april 2013 hebben verweerders hogere voorziening ingesteld bij de Înalta Curte de Casație și Justiție, Secția I civilă (hof van cassatie, eerste kamer voor civiele zaken).
- 8 In de loop van de procedure heeft de Înalta Curte de Casație și Justiție op grond van de artikelen 154 en 157 van wet nr. 105/1992 houdende regeling van de rechtsbetrekkingen van internationaal privaatrecht ambtshalve de exceptie van algemene onbevoegdheid van de Roemeense gerechten om uitspraak te doen over de in deze zaak geformuleerde vordering opgeworpen.

Voornaamste argumenten van de partijen in het hoofdgeding

- 9 De verwijzende rechter wijst, ter motivering van de ambtshalve opgeworpen exceptie van algemene onbevoegdheid van de Roemeense gerechten, op het feit dat de overeenkomsten tussen de partijen een beding bevatten dat de bevoegdheid voor om het even welke rechtsvordering toekent aan gerechten in de Verenigde Staten. Dat beding maakt geen onderscheid naargelang het voorwerp van de vordering en ziet dus ook op vorderingen tot uitvoering van contractuele verbintenissen. In artikel 14, punt A, van de eerste overeenkomst en in artikel 20, punt E, van de tweede overeenkomst wordt immers bepaald: „De geldigheid, het

sluiten, de uitlegging en het beheer van de onderhavige overeenkomst worden geregeld door het recht van de staat Arizona. Partijen komen overeen dat voor elke vordering in verband met de onderhavige overeenkomst uitsluitend de gerechten van Maricopa County in Arizona bevoegd zijn.”

- 10 Rekwirante, Taser International Inc., heeft verzocht, de zaak krachtens artikel 267 VWEU naar het Hof van Justitie te verwijzen voor de uitlegging van artikel 24 van verordening nr. 44/2001.
- 11 In het kader van de behandeling van de zaak heeft rekwirante het nodig geacht, een prejudiciële vraag betreffende artikel 22, punt 4, en artikel 24 van die verordening op te werpen. Volgens haar is de prejudiciële vraag betreffende artikel 23, lid 5, van verordening nr. 44/2001 echter niet nodig omdat, enerzijds, ingeval een gerecht van een lidstaat op grond van artikel 22 van die verordening bij uitsluiting bevoegd is, de bevoegdheidsbepalingen van het internationale privaatrecht niet van toepassing zijn, en anderzijds, artikel 23, lid 5, ziet op het in artikel 23, lid 4, van die verordening bedoelde geval.
- 12 Verweerders hebben erop gewezen dat niet verordening nr. 44/2001, maar de nationale wet betreffende de betrekkingen van internationaal privaatrecht van toepassing is, doch laten het aan de wijsheid van de verwijzende rechter over te beslissen of adiëring van het Hof van Justitie noodzakelijk is.

Korte uiteenzetting van de motivering van de prejudiciële verwijzing

- 13 De verwijzende rechter heeft de bevoegdheid van de Roemeense gerechten om op basis van de nationale bevoegdheidsregels kennis te nemen van het geschil ter discussie gesteld. Volgens artikel 154 juncto artikel 151 van wet nr. 105/1992 is het door de partijen bij overeenkomst aangewezen gerecht, te weten het aangewezen gerecht in de Verenigde Staten, bevoegd om kennis te nemen van een geschil. Het geschil valt niet binnen de uitsluitende bevoegdheid van de Roemeense gerechten, omdat de in artikel 151 van die wet gestelde voorwaarden niet zijn vervuld.
- 14 Volgens artikel 157 van wet nr. 105/1992 dient het aangezochte gerecht ambtshalve na te gaan of het bevoegd is om kennis te nemen van het geschil. De internationale onbevoegdheid van de Roemeense gerechten is van openbare orde en kan in de loop van de procedure worden aangevoerd.
- 15 Wet nr. 105/1992 is ingetrokken bij het nieuwe Wetboek voor burgerlijke procesvoering, dat op 15 februari 2013 in werking is getreden. Anders dan wet nr. 105/1992 bevat de nieuwe regeling een bepaling met vrijwel dezelfde inhoud als artikel 24 van verordening nr. 44/2001. De bepalingen van het nieuwe wetboek zijn alleen van toepassing op procedures die na 15 februari 2013 zijn ingeleid, terwijl wet nr. 105/1992 van toepassing blijft op procedures die vóór die datum zijn ingeleid. Het onderhavige geding is ingeleid op 28 oktober 2009.

- 16 Volgens de verwijzende rechter staat de eventuele toepasselijkheid van verordening nr. 44/2001 niet eraan in de weg dat het aangezochte gerecht ambtshalve nagaat of het bevoegd is. Dit is immers een verplichting waarin het nationale recht voorziet, en het in het Unierecht erkende beginsel van procesautonomie blijft ten volle van toepassing.
- 17 De verwijzende rechter wil van het Hof van Justitie bij wege van uitlegging van verordening nr. 44/2001 vernemen welke bevoegdheidsregels van toepassing zijn, om te kunnen uitmaken of het voor kennisneming van het geschil bevoegde gerecht in het onderhavige geval op basis van die verordening dan wel op basis van de nationale regels van internationaal privaatrecht dient te worden bepaald.
- 18 Gelet op het feit dat de rechter in hogere voorziening uitspraak doet in laatste aanleg, is het voor het ophelderen van die punten noodzakelijk dat het Hof van Justitie verordening nr. 44/2001 uitlegt.
- 19 Zakelijk weergegeven vloeit de in rechte aan de orde zijnde rechtsbetrekking voort uit een overeenkomst die een ondubbelzinnig en niet-betwist beding bevat, waarbij de partijen bij de overeenkomst hebben gestipuleerd dat voor het even welke vordering in rechte in verband met de uitvoering van de contractuele verbintenissen bepaalde gerechten in de Verenigde Staten bevoegd zijn. De rechtsbetrekking bevat een grensoverschrijdend element doordat rekwirante een vennootschap naar Amerikaans recht met zetel in de Verenigde Staten is.
- 20 Rekwirante betoogt dat zij het Roemeense gerecht voor het onderhavige geschil heeft aangezocht op grond van artikel 2 van verordening nr. 44/2001 zonder rekening te houden met het door de partijen overeengekomen forumkeuzebeding.
- 21 Ook de verwijzende rechter is van mening dat, zonder een overeenkomst van de partijen over de bevoegdheid van de gerechten van een derde staat, niets eraan in de weg zou hebben gestaan dat in het onderhavige geval de in die verordening geformuleerde bevoegdheidsregels worden toegepast op basis van de algemene bevoegdheidsregels van artikel 2, daar verweerders hun woonplaats (zetel) in Roemenië hebben.
- 22 Artikel 2 van verordening nr. 44/2001 stemt overeen met artikel 2 van het Verdrag van Brussel van 27 september 1968 betreffende de rechterlijke bevoegdheid en de tenuitvoerlegging van beslissingen in burgerlijke en handelszaken en volgens de vaste rechtspraak van het Hof over de uitlegging van dat verdrag is dat verdrag van toepassing telkens wanneer de verweerder zijn woonplaats in een verdragsluitende staat heeft, ook al heeft de verzoeker zijn woonplaats of zijn zetel in een derde staat (zie arrest Owusu, C-281/02, punt 27 en de aangehaalde rechtspraak).
- 23 In het onderhavige geval zijn partijen het echter eens geworden over het bevoegde gerecht, namelijk het gerecht van een derde staat, heeft het forumkeuzebeding een ondubbelzinnige inhoud en worden het bestaan en de geldigheid ervan door

partijen niet betwist. Anderzijds hebben verweerders, ofschoon zij voor het gerecht zijn verschenen, de bevoegdheid ervan niet betwist, een omstandigheid die overeenkomt met die welke in artikel 24 van verordening nr. 44/2001 wordt genoemd. Toepassing van die regel zou tot de conclusie leiden dat de verwijzende rechter bevoegd is.

- 24 Toch doen de bijzondere omstandigheden van de onderhavige zaak volgens de verwijzende rechter twijfel rijzen over de mogelijkheid om de bevoegdheid vast te stellen op basis van artikel 24 van de verordening.
- 25 Uit dat artikel vloeit voort dat dit regel van toepassing is telkens wanneer de verweerder voor het door de verzoeker aangezochte gerecht van de lidstaat verschijnt zonder de bevoegdheid ervan te betwisten.
- 26 Omdat in artikel 24 echter uitdrukkelijk wordt bepaald dat dit regel niet van toepassing is in de gevallen waarin de bevoegdheid voortvloeit uit andere bepalingen van de verordening, dient allereerst te worden nagegaan of er een uitzondering bestaat die de toepassing van die regel uitsluit. Relevant hiervoor zijn, volgens de verwijzende rechter, de artikelen 22 en 23 van genoemde verordening, aangezien er op het eerste gezicht sprake had kunnen zijn van een uitsluitende bevoegdheid of van een bevoegdheid wegens de aard en het voorwerp van het geschil – het geval waarop artikel 22, punt 4, ziet – of van een bevoegdheid op basis van de wil van de partijen in de zin van artikel 23, lid 1. In het tweede geval is het niet zeker dat artikel 24 van toepassing is los van de omstandigheid dat de partijen een gerecht van een derde staat hebben aangewezen als gerecht dat bevoegd is voor de geschillen tussen hen.
- 27 In de regel is de keuze van het gerecht een toepassing van de wilsautonomie van de partijen bij een overeenkomst, een beginsel waaraan de verordening volledige werking verleent in afwijking van de algemene bevoegdheidsregel van artikel 2, zoals blijkt uit overweging 11, onverminderd de exclusievebevoegdheidsgronden die in de verordening zijn neergelegd, zoals in overweging 14 is gepreciseerd.
- 28 Het lijkt geen enkele twijfel dat de vaststelling van de bevoegdheid bij wege van achtereenvolgende toepassing van de bepalingen over de uitsluitende bevoegdheid, het forumkeuzebeding en, in voorkomend geval, de bepalingen van artikel 24 ten volle functioneert ingeval de door partijen door middel van een forumkeuzebeding aangewezen gerecht een gerecht van een lidstaat is.
- 29 Wanneer in een dergelijk geval – mits er geen sprake is van een uitsluitende bevoegdheid in de zin van artikel 22 – de verzoeker zich niet op de forumkeuze heeft willen beroepen en het gerecht van de woonplaats van de verweerder heeft aangezocht, is het aangezochte gerecht overduidelijk bevoegd en is het van geen belang of die slotsom berust op artikel 24 – namelijk dat de verweerder, ofschoon hij is verschenen, de bevoegdheid van het aangezochte gerecht niet heeft betwist – dan wel op de algemene bevoegdheidsregel van artikel 2 van de verordening.

- 30 De verwijzende rechter is echter van mening dat een dergelijk categorisch antwoord niet kan worden gegeven ingeval het door partijen aangewezen gerecht een gerecht van een derde staat is.
- 31 In verordening nr. 44/2001 wordt niet uitdrukkelijk bepaald of de autonomie van de partijen bij de forumkeuze alleen dient te worden geëerbiedigd wanneer in het forumkeuzebeding een gerecht van een lidstaat wordt aangewezen, dan wel ook ingeval partijen een gerecht van buiten de Unie hebben aangewezen.
- 32 A contrario heeft artikel 23, lid 1, van de verordening het uitdrukkelijk over de overeenkomst waarbij partijen een gerecht van een lidstaat hebben aangewezen om kennis te nemen van het geschil. Die bepaling bevat geen enkele aanwijzing dat de regel van de uitsluitende bevoegdheid van het door partijen aangewezen gerecht naar analogie ook geldt ingeval bij overeenkomst een gerecht van een derde staat als bevoegd gerecht is aangewezen.
- 33 Bij gebreke van een uitdrukkelijke precisering in verordening nr. 44/2001 rijst dus een principiële vraag over de werkingssfeer daarvan, namelijk de vraag of in het onderhavige geval de bevoegdheidsregels van de verordening van toepassing zijn.
- 34 Twijfel daarover bestaat niet alleen met betrekking tot de bepalingen van artikel 23, maar ook met betrekking tot andere mogelijkerwijze relevante bepalingen, namelijk de artikelen 22 en 24; indien artikel 23 niet van toepassing is, kan dan aan de uitsluitende bevoegdheid – op grond van de aard of het voorwerp van het geschil – van een gerecht van een lidstaat voorrang worden gegeven boven de aanwijzing van een gerecht een derde staat? Is het in dit verband van belang dat de verweerder de bevoegdheid van het aangezochte gerecht waarvoor hij is verschenen, niet heeft betwist?
- 35 De verwijzende rechter is van mening dat het antwoord op dergelijke vragen een uitlegging van de verordening vergt, en dat die uitlegging de grenzen van de bevoegdheden van de nationale rechter overschrijdt.
- 36 De verwijzende rechter heeft geen enkel arrest gevonden waarin het Hof op basis van het Verdrag van Brussel van 27 september 1968 of van verordening nr. 44/2001 uitdrukkelijk heeft geantwoord op de vraag of de in die handelingen besloten liggende bevoegdheidsregels van toepassing zijn in een situatie waarin partijen bij overeenkomst een gerecht van een derde staat als bevoegd gerecht hebben aangewezen.
- 37 De verwijzende rechter preciseert dat het Verdrag van 's-Gravenhage van 30 juni 2005 inzake bedingen van forumkeuze in de onderhavige zaak relevant is. Enerzijds preciseert dit verdrag de werkingssfeer van verordening nr. 44/2001 en anderzijds leidt het tot uitsluiting van de verordening ten gunste van de bepalingen van dat verdrag.

- 38 Zo wordt in de considerans van het voorstel van de Commissie betreffende de goedkeuring van het Haags Verdrag (door de Europese Unie ondertekend op 1 april 2009) erop gewezen dat verordening (EG) nr. 44/2001 van de Raad van 22 december 2000 betreffende de rechterlijke bevoegdheid, de erkenning en de tenuitvoerlegging van beslissingen in burgerlijke en handelszaken (verordening Brussel I) de toepassing in de Unie van forumkeuzebedingen ten gunste van de gerechten van derde staten niet regelt. Dat zou wel het geval zijn wanneer het Verdrag inzake bedingen van forumkeuze door de Unie wordt goedgekeurd (punt 1.3 van het voorstel). Op de datum van de onderhavige verwijzing – 5 december 2014 – is bovengenoemd verdrag echter nog steeds niet goedgekeurd door de Raad. Hierop dient het aan het Hof van Justitie gevraagde uitlegging dus geen betrekking te hebben.
- 39 Verder is verordening (EU) nr. 1215/2012 betreffende de rechterlijke bevoegdheid, de erkenning en de tenuitvoerlegging van beslissingen in burgerlijke en handelszaken, die sinds 10 januari 2015 verordening nr. 44/2001 vervangt, niet van toepassing op vóór 10 januari 2015 ingeleide procedures.
- 40 Het staat aan het Hof de werkingssfeer van verordening nr. 44/2001, alsmede de band tussen die verordening en het Haags verdrag, vast te stellen.
- 41 De vaststelling van de werkingssfeer van die verordening is in het onderhavige geval ook van belang voor de uitlegging en de toepassing van artikel 22, punt 4, artikel 23, lid 5, en artikel 24 van die verordening.
- 42 De verwijzende rechter heeft dan ook een voorafgaande vraag in die zin gesteld, omdat hij van oordeel is dat het antwoord daarop bepalend is voor het antwoord met betrekking tot genoemde specifieke bepalingen.
- 43 De voorafgaande vraag is geformuleerd in het kader van artikel 24, aangezien rekening dient te worden gehouden met de omstandigheid dat verweerders, ofschoon zij voor de verwijzende rechter zijn verschenen, de bevoegdheid van deze laatste niet hebben betwist. Daarbij rijst de vraag of het aangezochte gerecht, waarvan de onbevoegdheid door de verweerders niet is opgeworpen, ook ingeval de partijen bij wege van overeenkomst een gerecht van een derde staat als bevoegd gerecht hebben aangewezen, kan vaststellen dat het onbevoegd is in de zin van de nationale wet.
- 44 Het Hof van Justitie wordt verzocht om uitlegging van de uitdrukking „gevallen waarin zijn bevoegdheid voortvloeit uit andere bepalingen van deze verordening” in artikel 24 van verordening nr. 44/2001. Deze uitdrukking kan volgens de verwijzende rechter in beginsel aldus worden uitgelegd dat de in de verordening besloten liggende bevoegdheidsregels van toepassing zijn in het onderhavige geval. Tegelijkertijd kan zij ook aldus worden uitgelegd dat de in artikel 24 besloten liggende regel niet van toepassing is indien de in dat artikel bedoelde uitzonderlijke omstandigheden worden vastgesteld.

- 45 Ingeval verordening nr. 44/2001 in het onderhavige geval van toepassing zou zijn, zou een bevestigend antwoord op de voorafgaande vraag van de onderhavige verwijzing tot gevolg hebben, dat de relevant geachte specifieke regels van toepassing zijn. De verwijzende rechter vindt het nodig het Hof ook vragen betreffende de toepassing van laatstgenoemde regels, in het bijzonder de artikelen 22 en 23 van de verordening, voor te leggen.
- 46 *Ingeval geen enkele van die regels in de onderhavige zaak relevant zou zijn*, zou uiteraard artikel 24 van toepassing zijn, op basis waarvan de verwijzende rechter wordt geacht bevoegd te zijn wanneer in de loop van de procedure de verschenen verweerders zijn bevoegdheid niet hebben betwist. Omdat het antwoord op die vraag voor de hand ligt, heeft de verwijzende rechter geen afzonderlijke vraag gesteld over dit aspect.
- 47 *Ingeval het Hof van Justitie van oordeel zou zijn dat de bevoegdheidsregels van verordening nr. 44/2001 in de onderhavige zaak niet van toepassing zijn*, zal een ontkennend antwoord op de voorafgaande vraag alleen relevant zijn voor artikel 24, aangezien daaruit volgens de verwijzende rechter overduidelijk zou voortvloeien dat de artikelen 22 en 24 niet van toepassing zijn.
- 48 Voor het geval van een bevestigend antwoord op de voorafgaande vraag verstrekt de verwijzende rechter de volgende nadere toelichtingen.
- 49 Volgens het normale schema van analyse van de bevoegdheid op basis van de verordening moet eerst worden nagegaan of artikel 22 van toepassing is, aangezien van die regel niet kan worden afgeweken bij wege van een forumkeuzebeding, zoals in artikel 23, lid 5, uitdrukkelijk wordt bepaald, en evenmin door stilzwijgende toestemming van de verweerder in de zin van artikel 24.
- 50 Volgens de verwijzende rechter bestaat er echter twijfel over de werkingssfeer van artikel 23, lid 5, in het onderhavige geval, namelijk over het antwoord op de vraag of die bepaling alleen ziet op een forumkeuzebeding ten gunste van een gerecht van een lidstaat, dan wel ook op een forumkeuzebeding ten gunste van een gerecht van een derde staat.
- 51 In dit verband is het belang van de vraag om uitlegging van die regel vooral gelegen in de vaststelling van de in het onderhavige geval relevante bevoegdheidsregel, met andere woorden voor het antwoord op de vraag of artikel 23, lid 5, van toepassing is, dan wel of, ingeval het niet van toepassing is, de rechter de bevoegdheid kan vaststellen volgens zijn eigen nationale regels van internationaal privaatrecht.
- 52 De samenhang met artikel 22 zal impliciet voortvloeien uit het antwoord van het Hof over de werkingssfeer van artikel 23, lid 5.

- 53 Uit dit oogpunt zal de analyse van de werkingssfeer van de bepalingen van artikel 22 slechts nuttig zijn na het antwoord op de vraag betreffende artikel 23, lid 5. Het staat het Hof uiteraard vrij een ander schema te volgen bij de analyse van de bevoegdheidsregels.
- 54 Wat artikel 23, lid 5, van de verordening betreft, vloeit de twijfel over de uitlegging voort uit het feit dat, anders dan in artikel 23, lid 1, waarin uitdrukkelijk sprake is van het beding waarbij de partijen „een gerecht of de gerechten van een lidstaat hebben aangewezen voor de kennisneming van geschillen die naar aanleiding van een bepaalde rechtsbetrekking zijn ontstaan of zullen ontstaan”, in artikel 23, lid 5, niet uitdrukkelijk wordt gepreciseerd dat ook een forumkeuzebeding ten gunste van een gerecht van een derde staat geen rechtsgevolgen heeft.
- 55 Het ontbreken van een uitdrukkelijke precisering in die zin kan betekenen dat de wetgever geen onderscheid heeft willen maken naargelang het door de partijen aangewezen gerecht een gerecht van een lidstaat dan wel een gerecht van een derde staat is, omdat alleen van belang dat het bij uitsluiting bevoegde gerecht in de zin van artikel 22, waarvan niet kan worden afgeweken bij een beding tussen partijen, een gerecht van een lidstaat is.
- 56 Een tweede mogelijke uitlegging is dat lid 5 moet worden begrepen in de context van het gehele artikel 23 waarvan het deel uitmaakt. Dat artikel vertrekt slechts van de premisse van het bestaan van een forumkeuzebeding ten gunste van een gerecht van een lidstaat, zoals in lid 1 uitdrukkelijk wordt gezegd. Het was echter niet nodig die premisse in lid 5 te herhalen, daar de samenhang van laatstgenoemde bepaling met lid 1 van dat artikel volstond.
- 57 Er zijn geen arresten gevonden waarin het Hof van Justitie uitdrukkelijk uitspraak heeft gedaan over de werkingssfeer van artikel 23, lid 5, van verordening nr. 44/2001.
- 58 De verwijzende rechter herinnert in dit verband aan het arrest van het Hof van 9 november 2000, *Coreck Maritime*, C-387/98, over de toepassing van artikel 17, lid 1, van het Verdrag van Brussel van 27 september 1968, dat ter zake van de voorwaarde voor toepassing overeenkomt met artikel 23, lid 1, van verordening nr. 44/2001. In punt 19 van dat arrest heeft het Hof erop gewezen dat artikel 17 van genoemd verdrag niet van toepassing is op een beding waarbij een gerecht van een derde staat wordt aangewezen. Gelet op het feit dat de prejudiciële vraag betrekking had op de uitlegging van artikel 17, lid 1, heeft de desbetreffende vaststelling mijns inziens een algemeen karakter en geldt zij voor het gehele artikel 17. Het huidige artikel 23, lid 5, van de verordening komt overeen met artikel 17, lid 4, van het Verdrag van Brussel van 1968.

- 59 De derde – door rekwirante bepleite uitlegging – houdt in dat artikel 23, lid 5, ziet op het in artikel 23, lid 4, beschreven geval van aanwijzing van een bevoegd gerecht in een in de akte tot oprichting van een trust.
- 60 De verwijzende rechter verzoekt bovendien om precisering van de gevolgen van een antwoord van het Hof in de zin dat artikel 23, lid 5, niet ziet op een forumkeuzebeding ten gunste van een derde staat. Hij wenst te vernemen of een dergelijke uitlegging tot volledige uitsluiting van die regel en tot vaststelling van de bevoegdheid volgens de nationale regels van internationaal privaatrecht leidt, dan wel of deze uitlegging andere gevolgen heeft en zo ja welke.
- 61 Voor de vraag betreffende artikel 22, punt 4, van de verordening is de verwijzende rechter uitgegaan van de premisse dat verweerders bij de overeenkomsten ontegenzeggelijk de verbintenis zijn aangegaan het in Roemenië ingeschreven merk aan rekwirante over te dragen. De niet-uitvoering van die verbintenis heeft aanleiding gegeven tot het onderhavige geschil.
- 62 De rechter in eerste aanleg heeft partijen ertoe veroordeeld, de contractuele verbintenissen uit te voeren. De overdracht dient door partijen schriftelijk te worden vastgelegd ten gevolge op de beslechting van het onderhavige geding en vervolgens dient de overdracht van het merk te worden geregistreerd in het Merkenregister en te worden bekendgemaakt in het Buletin Oficial de Proprietate Industrială bij het OSIM.
- 63 Het is noodzakelijk het Hof te verzoeken wat de uitdrukking „andere soortgelijke rechten die aanleiding geven tot deponering of registratie” in artikel 22, punt 4, betekent met betrekking tot de rechten om erkenning waarvan in het onderhavige geval wordt verzocht.
- 64 Het is immers niet duidelijk of de betrokken uitdrukking, in enge zin, ziet op andere rechten van intellectuele of industriële eigendom dan die welke uitdrukkelijk worden genoemd (octrooien, merken, tekeningen en modellen van nijverheid), mits het gaat om rechten die bij de bevoegde autoriteiten moeten worden gedeponereerd of geregistreerd, dan wel, in ruime zin, ook ziet op een recht op overdracht van een merk, voor zover volgens het recht van de staat waar het merk is ingeschreven, de overdracht van de rechten op een merk moet worden geregistreerd.
- 65 De verwijzende rechter heeft geen arresten van het Hof gevonden waarin een antwoord wordt gegeven op die vraag, maar slechts passages uit een aantal arresten betreffende de uitlegging van artikel 22, punt 4, van de verordening of van artikel 16, lid 4, van het Verdrag van Brussel (dat overeenkomt met artikel 22, punt 4, van de verordening).
- 66 Zo heeft het Hof in het arrest Solvay, C-616/10, overwogen dat „artikel 22, punt 4, ertoe [strekt], bevoegdheid toe te kennen voor een uitspraak ten gronde in geschillen op een nauwkeurig afgebakend gebied” (punt 36), terwijl het in het

arrest GAT, C-4/03, erop heeft gewezen dat artikel 16, punt 4, een bepaling van dwingend recht is, waarvan de partijen niet kunnen afwijken (punt 27).